

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

תורת הצורות

שם המרצה : אדם בן-נון
שנת הלימודים : תשפ"ב
התמחות : לשון עברית
היקף הקורס : 1 ש"ש
דרישות קדם : אין
קורס חובה

רציונל הקורס

הקורס יעסוק בתיאור תורת הצורות של העברית. בתחילה נסקור מושגים בסיסיים הנוגעים לתורת הצורות: מושגי יסוד והיערכות מורפולוגית של שפות. עיקר הקורס יעסוק בהכרת שבעת הבניינים והגזרות השונות. בקורס יינתן דגש על ניתוחם ההיסטורי והסינכרוני של מערכת הפועל – ציון הגופים בפועל, מערכת הבניינים והגזרות השונות.

מטרות הקורס

1. הסטודנט יתוודע למושגי יסוד בתורת הצורות.
2. הסטודנט יכיר היטב את מערכת הפועל, הבניינים והגזרות.
3. הסטודנט יוכל לשחזר את גלגליהם של השורשים בגזרות השונות.
4. הסטודנט ידע לנתח פועל לשורש, גזרה ובניין.

פירוט המטלות וציוניהן

מרכיב	משקל	הערות
מטלה מס' 1	10%	
מטלה מס' 2	10%	
מטלה מס' 3	10%	

מבחן סופי : 70%

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון : 08-9485662
פקס : 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון : 03-9061301
פקס : 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

נושאי הקורס

הערות	מטלה	מס' השיעור	נושאי הלימוד בקורס
		1	מבוא והגדרת מושגים : בלשנות, ענפי הבלשנות, תורת הצורות וצורנים, מורפמה אפס, מונמה, אלומורף, שורש, גזרות, בניינים
		2	בניין קל
	מטלה 1 על שיעורים 2-3	3	ששת הבניינים בגזרת השלמים
		4	גזרות פ"נ ופ"י"צ
	מטלה 2 על שיעורים 4-5	5	גזרת פי"ו
		6	גזרת ל"א
	מטלה 3 על שיעורים 6-7	7	גזרת ל"י וגזרת המרובעים
		8	גזרת עו"י
		9	גזרת הכפולים

ביבליוגרפיה

קריאת חובה:

ירקוני רבקה, **פרקים בתולדות הלשון העברית – מבוא**, האוניברסיטה הפתוחה, תל-אביב תשס"ד, עמ' 53-55, 64-72

מגיד חנה, **מושגי יסוד בתורת ההגה ובתורת הצורות**, [תל-אביב] תשמ"ד, עמ' 90, 97-108

קריאת רשות:

אבינרי יצחק, היכל המשקלים, תל אביב תשל"ו [ביקורת: ישראל בן-דוד], **לשונו מח-מט** (תשמ"ה), עמ' 63-75

אורן עוזי, **המילה האחרונה: מנגנון התצורה של המילה העברית**, חיפה תשס"ג, עמ' 15-135

-----, "תצורת המלה העברית כיצד", בתוך: מ' בר-אשר, א' דותן, ד' טנא, גבי"ע צרפתי (עורכים), **מחקרי לשון מוגשים לזאב בן-חיים בהגיעו לשיבה**, ירושלים תשמ"ג, עמ' 13-42

אפרת מיכל, **טבלת שורש-משקל: דרך המלך של תצורת המלה העברית**, ירושלים 1985

בלאו יהושע, **תורת ההגה והצורות של לשון המקרא**, ירושלים תש"ע

בן-אשר מרדכי, "בנייני הפועל – עניין לדקדוק או למלון?" **האוניברסיטה 17**, ב (תשל"ב), עמ' 31-34 (מבוא לבלשנות, 6, הוצאת האוניברסיטה הפתוחה, עמ' 49-55)

ברגר אילת, **ידיעת הלשון ההגה והשם**, חמ"ד תשנ"א

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il

בס"ד

- ברגשטרסר גוטהלף, **דקדוק הלשון העברית**, ירושלים תשמ"ב
ברקלי שאול, **לוח הפעלים השלם**, ירושלים תש"ל²²

לוח השמות השלם, ירושלים תשכ"ד
גרוס בן-ציון, **המשקלים פעלון ופעלן במקרא ובלשון חכמים**, ירושלים תשנ"ד
ויזר אשר, **דקדוק הלשון העברית**, תל-אביב תש"י

תורת הלשון של רבי אברהם אבן-עזרא, ירושלים תשנ"ט
ילין דוד, **דקדוק הלשון העברית**, ירושלים תשכ"ג
ירקוני רבקה, **פרקים בתולדות הלשון העברית – מבוא**, האוניברסיטה הפתוחה, תל-אביב תשס"ד
מגיד חנה, **מושגי יסוד בתורת ההגה ובתורת הצורות**, [תל-אביב] תשמ"ד
מורג שלמה, **מחקרים בלשון המקרא**, ירושלים תשנ"ה

תורת ההגה והצורות של העברית, פונטיקה ופונולוגיה, ירושלים תשס"ט
מישור מרדכי, "עה"פ רפה במקור 'לפעל'", בתוך: חגי בן-שמאי (עורך), **חקרי עבר וערב מוגשים ליהושע בלאו**, ירושלים תשנ"ג, עמ' 383–395
יהושע פוקס, "מכפל בעי הפעל במשקלי השמות בעברית ובשאר השפות השמיות", **לשונו סא** (תשנ"ח), עמ' 19–30
פסברג שמואל, "תהליכי לשון: שינויים בהגייה ובצורות בלשון", **לשונו לעם** מ-מא (תשמ"ט–תש"ף), עמ' 146–150
צדקה יצחק, **ההגה, השם והפועל**, תל-אביב 1990
רבין חיים, "השפעל בעברית ובארמית, מהותו ומוצאו", **ארץ ישראל** ט (תשכ"ט), עמ' 48–58

משמעויותיהן של הצורות הדקדוקיות בלשון המקרא ובלשון ימינו, ירושלים תשמ"ד

"עברית", **אנציקלופדיה מקראית**, ו, ירושלים תשל"ב, עמ' 51–73

"תחומי תורת הלשון", **לשונו לעם** מ-מא (תשמ"ט–תש"ף), עמ' 135–140

"משקלי-השם", בתוך: ב"צ לוריא (עורך), **ספר אברהם אבן-שושן**, ירושלים תשמ"ה, עמ' 255–265
רוזן חיים, **העברית שלנו**, תל-אביב תשט"ז, עמ' 188–245

מבוא לבלשנות, האוניברסיטה הפתוחה, תל-אביב תשמ"ט, יחידות 6–7
שורצולד אורה, "בין לשון המקרא ללשון ימינו", **העברית נח** (תשס"ט–תש"ע), עמ' 203–220

"מילים בסימות -ים בעברית: צורתן, יצירתן ושימושיהן", בתוך: משה בר-אשר (עורך), **מחקרים בלשון העברית ובלשונות היהודים: מוגשים לשלמה מורג**, ירושלים תשנ"ו, עמ' 341–

358

פרקים במורפולוגיה עברית, האוניברסיטה הפתוחה, תל-אביב תשס"ב

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

אורה (רודריג) שורצולד ואלה נרדים, "שפעל עברי", לשוננו נח (תשנ"ד-תשנ"ה), עמ' 145–152
שורצולד (רודריג) אורה וכהן-גרוס דליה, "המשקלים השכיחים בעברית", בתוך: מירי הורביץ
(עורכת), לשון העיתונות בת זמננו: אסופת מאמרים לזכרה של מינה עפרון, אבן-יהודה תש"ס,
עמ' 148–161

שורצולד (רודריג) אורה וסוקולוף מיכאל, מילון למונחי בלשנות ודקדוק, אבן-יהודה 1992

פרטים ליצירת קשר ושעות מענה:

בבית: 03-6163920

נייד: 0507-397700 (לאורך כל שעות היום)

דוא"ל פרטי: adam.bin100@gmail.com

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il